

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:
2024-05-14

Diarienummer:
KTN-2024-00357

Handläggare:
Ella Tuononen

Samrådsyttrande över detaljplan för del av Berthåga kyrkogård

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för del av Berthåga kyrkogård.

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för del av Berthåga kyrkogård i samrådsskede 12 april–24 maj 2024. Förlängd svarstid har beviljats till den 15 juni 2024.

Detaljplanen syftar till att utvidga Berthåga kyrkogård med fler gravplatser samt med en komplementbyggnad till verksamheten.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Uppsala konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Planområdet är beläget på Berthågafältet i direkt anslutning till Berthåga kyrkogård i nordvästra Uppsala. Området är cirka 36 000 kvadratmeter och omfattar delar av fastigheterna Hällby 7:4, Berthåga 11:12 och Berthåga S:1. Området utgörs i huvudsak av jordbruksmark. I väst angränsar området till skogsmark och i öst avgränsas området av ett biflöde till Librobäcken. Landskapet präglas av vidsträckta vyer mot omgivande stad och landsbygd.

Planförslaget

Detaljplanens syfte är att utvidga Berthåga kyrkogård med cirka 3000 gravplatser för kistbegravningar. Planen ska även möjliggöra en byggnad för tvagning eller annat komplement till verksamheten. Byggnaden planeras att uppföras invid skogsriddån i planområdets sydvästra del. Den ska utformas med respekt för det omgivande landskapet och underordna sig områdets vegetation. Byggnaden som föreslås är en våning hög och med en area på cirka 70 kvadratmeter. Den ska utformas med en låg taklinje, vara lågmäld och i dova kulörer. Syftet med planbestämmelserna är att åstadkomma en god helhetsverkan tillsammans med begravningsplatsen och landskapet, utan att styra materialval och exakt utformning.

Svenska kyrkan planerar för att det nya området med gravplatser vartefter att gravkvarter tas i bruk ska förses med träd och buskar. Målsättningen är en växtlighet med motsvarande kvaliteter som den befintliga kyrkogården.

Detaljplanen innebär att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse. Uppsala kommun växer vilket innebär ett ökat behov av begravningsplatser. Utvidgningen av kyrkogårdar och gravplatser är nödvändig för det växande samhället.

Kulturarv inom planområdet

Detaljplanen innebär en utvidgning av Berthåga kyrkogård. Kyrkogården är en naturkyrkogård inspirerad av den uppländska naturen. Den första delen av kyrkogården med krematorium och kapell stod färdigt 1965. Arkitekt var Kurt von Schmalensee. Kyrkogårdens klockstapel och entrégrindar är utformade av konstnären Olof Hellström.

Kyrkogården fick ytterligare en årsring 2001 med en ny minnesplats, trädkyrka och urnskogar. Samtidigt anlades ett muslimskt, katolskt och judiskt gravområde och ett område för Bahá'í. Arkitekter var Monica Sandberg och Nils Odén.

Planområdet är beläget i ett öppet jordbrukslandskap med höga rekreativvärden. Inom planområdet finns fornlämningar i form av grav- och boplatssområden. Vid en arkeologisk utredning 2015 påträffades fyra gropar och fyra stolphål inom fastigheten Hällby 7:4. Fynden är daterade till tidigast cirka 1000 f.Kr.

Kulturarv i planförslaget

Planförslaget är anpassat efter planområdets höga kultur- och naturvärden. Påverkan på det omgivande landskapet och befintlig kyrkogård minimeras genom planbestämmelser som reglerar den planerade byggnadens utformning. Byggnaden föreslås få en strategisk placering i sydväst som minimerar påverkan på omgivande landskap, då planområdet sluttar något västerut. Skogsdungar och åkerholmar utanför planområdet dämpar intrycket av den nya begravningsplatsen och byggnaden. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att den planerade byggnaden underordnar sig landskapsbilden och den befintliga kyrkogårdens kulturhistoriska värden.

Fornlämningar och ett fornlämningsområde till fornlämning berörs av planförslaget. Stadsbyggnadsförvaltningen har fört dialog med länsstyrelsen som meddelat att det troligtvis blir aktuellt med arkeologiska insatser i området.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen bedömer att en utvidgning av Berthåga kyrkogård i enlighet med planförslaget inte kommer medföra negativ påverkan på kulturarv i planområdet och omgivande jordbrukslandskap. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen anser att förslaget till detaljplan kan genomföras under förutsättning att erforderliga arkeologiska undersökningar i enlighet med kulturmiljölagen genomförs.

Ett genomförande av detaljplanen innebär att befintlig jordbruksmark bebyggs, vilket får en påverkan på landskapsbilden. Den föreslagna begravningsplatsen förhåller sig till den befintliga kyrkogårdens kulturhistoriska värden och till det omgivande landskapet i skala och utformning, vilket gör att påverkan på dessa värden minimeras.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen ser positivt på detaljplanens ambition att minimera påverkan på landskapsbilden och den befintliga kyrkogården. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har därmed inga synpunkter på planförslaget i samrådsskedet.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 14 maj 2024
- Bilaga, Förslag till samrådsyttrande över detaljplan för del av Berthåga kyrkogård
- Planhandlingar finns att hämta på: [Detaljplan Del av Berthåga kyrkogård - Uppsala kommun](#)

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturnämnden
YttrandePlan- och byggnadsnämnden
Ert diarienummer: PBN 2023-000288

Samrådsyttrande över detaljplan för del av Berthåga kyrkogård

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för del av Berthåga kyrkogård i samrådsskede 12 april–24 maj 2024. Förlängd svarstid har beviljats till den 15 juni 2024.

Kulturnämnden bedömer att en utvidgning av Berthåga kyrkogård i enlighet med planförslaget inte kommer medföra negativ påverkan på kulturarv i planområdet och omgivande jordbrukslandskap. Kulturnämnden anser att förslaget till detaljplan kan genomföras under förutsättning att erforderliga arkeologiska undersökningar i enlighet med kulturmiljölagen genomförs.

Ett genomförande av detaljplanen innebär att befintlig jordbruksmark bebyggs, vilket får en påverkan på landskapsbilden. Den föreslagna begravningsplatsen förhåller sig till den befintliga kyrkogårdens kulturhistoriska värden och till det omgivande landskapet i skala och utformning, vilket gör att påverkan på dessa värden minimeras.

Kulturnämnden ser positivt på detaljplanens ambition att minimera påverkan på landskapsbild och den befintliga kyrkogården. Kulturnämnden har därmed inga synpunkter på planförslaget i samrådsskedet.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
OrdförandeAnna Eriksson
Nämndsekreterare